

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор школи І-ІІІ ступенів №132
міста Києва

Школа І – ІІІ ступенів №132
міста Києва

М.І. Савченко
2019р.

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ №39 ДЛЯ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИКИ

І. Загальні положення

1.1. Охорона праці вчителя фізики (далі – вчителя) заснована на чинному законодавстві (Закон України «Про охорону праці», Закон України «Про освіту», Закон України «Про обов'язкове державне соціальне страхування, Закон України «Про пожежну безпеку», «Кодексі законів про працю» та нормативно-правових актів з питань охорони праці, пожежної безпеки, техніки безпеки та безпеки життєдіяльності.

1.2. Вчитель зобов'язаний виконувати всі вимоги «Державних санітарних правил і норм влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу» ДСанПін 5.5.2.008-01, затверджених постановою Головного санітарного лікаря України від 14.08.2001 р. № 63 і погоджених Міністерством освіти і науки України від 05.06.2001 р., «Правил безпеки під час проведення навчально-виховного процесу в кабінетах (лабораторіях) фізики та хімії загальноосвітніх навчальних закладів», введених в дію наказом Міністерства освіти і науки України 16.07.2012 № 992, нести безпосередню відповідальність за безпечний стан учбових місць, обладнання, приладів, інструментів, інвентарю тощо.

1.3. При оформленні на роботу вчитель проходить первинний медичний профілактичний, а в подальшому 1 раз на рік повторні огляди.

1.4. Вчитель один раз на три роки в комісії закладу, проходить обов'язкове навчання з охорони праці та безпеки життєдіяльності.

1.5. Після підписання наказу про зарахування на роботу вчитель зобов'язаний ознайомитись з вступним інструктажем та первинним інструктажем з охорони праці та безпеки життєдіяльності на робочому місці, в подальшому 1 раз на 3 місяці проходити повторний інструктаж. Та 1 раз на рік інструктаж з електробезпеки.

1.6. Вчитель в процесі проведення освітнього процесу:

1.6.1. Не має права використовувати обладнання, що не передбачене типовими переліками;

1.6.2. Несе відповідальність за безпечне проведення освітнього процесу;

1.6.3. Здійснює навчання та інструктаж учнів з безпеки життєдіяльності з реєстрацією в журналі обліку навчальних занять та журналі реєстрації інструктажів з безпеки життєдіяльності. Проводить:

– первинний інструктаж перед початком занять у кабінеті фізики з реєстрацією в журналі реєстрації інструктажів з безпеки життєдіяльності;

– інструктаж з безпеки життєдіяльності (перед проведенням кожного практичного заняття, лабораторних дослідів, тощо з використанням інструменту, небезпечних матеріалів, рідин та розчинів, а також приладів) з реєстрацією в журналі обліку навчальних занять;

– за необхідності - цільові та позапланові інструктажі з безпеки життєдіяльності з реєстрацією в журналі реєстрації інструктажів з безпеки життєдіяльності.

1.6.4. Несе особисту відповідальність за збереження життя і здоров'я учнів на уроках та навчально-практичних заняттях в кабінетах та прилеглих до кабінету підсобних приміщеннях (далі – підсобка);

1.6.5. Повідомляє директора закладу або його заступника з навчально-виховної роботи про кожний нещасний випадок, що стався в освітньому процесі, організувати надання першої

медичної (долікарської) допомоги потерпілому, а в разі необхідності організувати надання спеціалізованої медичної допомоги;

1.6.6. Організує евакуацію учнів з приміщення в разі пожежі та інших аварійних ситуацій, чи стихійного лиха.

1.7. Вчитель:

- використовує кабінет та підсобку за призначенням, як класну кімнату для проведення занять та інших освітніх заходів (зборів, гурткової роботи тощо);
- експлуатує кабінет та підсобку тільки при наявності затвердженого директором закладу щорічного «Акту-дозволу на проведення занять в кабінеті», оформленого комісією, що утворена за наказом по закладу;
- оформляє в кабінеті куточок з охорони праці та безпеки життєдіяльності де розміщує нормативні матеріали, повідомлення, інструкції з охорони праці та безпеки життєдіяльності та плакати безпечних прийомів праці та навчання;
- забезпечує додержання учнями вимог безпеки та гігієни в кабінеті та підсобці;
- організує зберігання та безпечну експлуатацію меблів та обладнання.

II. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Вчитель до початку проведення навчання в кабінеті, підсобці повинен:

- перевірити справність обладнання, вентиляції та системи електричного живлення. В разі виявлення пошкоджень, які несуть небезпеку, проведення занять в кабінеті та підсобці не проводити занять до усунення виявлених недоліків;
- впевнитись у наявності засобів надання першої медичної (долікарської) допомоги - аптечка та протипожежного інвентарю;
- чітко визначити порядок і безпечні правила проведення навчальних занять та довести їх до учнів, а також:
- провести інструктаж з безпечної поведінки учнів перед проведенням кожного практичного заняття, лабораторного дослідження та зафіксувати проведення інструктажу у класному журналі, чи окремому журналі.

III. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. *Вимоги безпеки під час роботи з технічними засобами навчання*

3.1.1. У кабінеті фізики дозволяється користуватися кіно-, відео- та мультимедійною апаратурою.

3.1.2. У кабінеті фізики можуть проводитися навчальні заняття з використанням засобів інформаційних та комунікаційних технологій. Під час проведення таких занять учитель користується цими Правилами та Правилами безпеки під час навчання в кабінетах інформатики навчальних закладів системи загальної середньої освіти, затвердженими наказом Держнаглядохоронпраці України від 16 березня 2004 року № 81, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 17 травня 2004 року за № 620/9219 (далі - НПАОП 80.0-1.12-04).

3.1.3. Електронні засоби загального та навчального призначення для кабінетів повинні мати гриф відповідно до Порядку надання навчальній літературі, засобам навчання і навчальному обладнанню грифів та свідоцтв Міністерства освіти і науки України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 17 червня 2008 року № 537, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 липня 2008 року за № 628/15319, та позитивний висновок санітарно-епідеміологічної експертизи відповідно до Порядку проведення державної санітарно-епідеміологічної експертизи, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 09 жовтня 2000 року № 247, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 січня 2001 року за № 4/5195 (із змінами).

3.1.4. Відповідно до НПАОП 80.0-1.12-04 використання персональних комп'ютерів для навчальних занять, спеціальних периферійних пристроїв дозволяється за умови сертифікації в Україні згідно з державною системою сертифікації УкрСЕПРО та наявності позитивного висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи Міністерства охорони здоров'я України.

3.1.5. Сучасні технічні засоби навчання, до яких належать комп'ютер, мультимедійний проектор, проекційний екран та інтерактивна дошка, повинні бути заземлені за схемами, які розміщені в технічних описах та інструкціях, що додаються до пристроїв.

3.1.6. Мультимедійний проектор кабінету фізики повинен мати світловий потік (яскравість) у межах 2000 люменів.

3.2. Під час демонстрації роботи відцентрової машини, універсального електродвигуна, обертового диска перед робочим місцем необхідно встановити захисний екран для попередження травмування;

3.3. для вимірювання напруги і сили струму вимірювальні прилади слід з'єднувати провідниками з надійною ізоляцією, що мають одно-, двополюсні вилки (щупи). Приєднувати вилки (щупи) до схеми потрібно однією рукою, а друга рука не повинна торкатися шасі, корпусу приладу, пристроїв та інших електропровідних елементів. Особливо треба бути обережним при роботі з друкованими схемами, для яких характерні малі відстані між сусідніми провідниками друкованої плати;

3.4. під час налагодження та експлуатації необхідно особливо обережно поводитися з приладами та пристроями, що мають електронно-променеві трубки, неприпустимі удари по трубці, бо від цього трубка може вибухнути;

3.5. не дозволяється вмикати без навантаження випрямлячі, бо можливе нагрівання електrolітичних конденсаторів фільтра, що може призвести до вибуху;

3.6. не дозволяється залишати без нагляду ввімкнені електропристрої, допускати до них сторонніх осіб;

3.7. учитель фізики під час налагодження джерел високих напруг повинен дотримуватися таких запобіжних заходів:

- не торкатися деталей і провідників руками або струмопровідними предметами (матеріалами);
- переміщувати високовольтні з'єднувальні провідники або електроди кулькового розрядника за допомогою ізолювальної ручки (можна скористатися чистою сухою склянкою трубкою);
- після вимикання необхідно розрядити конденсатори, з'єднавши їх виводи розрядником або гнучким ізольованим проводом;
- не дозволяється пряме потрапляння в очі світла від електричної дуги проекційних апаратів, стробоскопа або лазера;
- відповідно до Типової інструкції з охорони праці при проведенні робіт з лазерними апаратами, затвердженої наказом Міністерства охорони здоров'я СРСР від 26 травня 1988 року № 06-14/20, у кабінеті фізики не дозволяється експлуатувати лазерну установку без захисного заземлення, необхідно обмежити екраном поширення променя вздовж демонстраційного стола. Не дозволяється робити будь-які регулювання, якщо знята верхня частина корпусу.

3.8. *Вимоги безпеки під час проведення практичних занять (демонстраційних дослідів, лабораторних та практичних робіт)*

3.8.1. Загальні положення

3.8.1.1. Учитель фізики готує і проводить демонстраційні досліди, лабораторні та практичні роботи тощо (далі експерименти), обов'язково дотримуючись цих Правил.

3.8.1.2. Навчальні прилади та вироби, призначені для проведення експериментів, за способом захисту людини від ураження електричним струмом повинні задовольняти вимоги до приладів II класу (мати подвійну або посилену ізоляцію) або III класу (приєднуватися до джерел живлення з напругою, не вищою за 42 В).

3.8.1.3. Під час роботи, якщо є ймовірність розривання посудини внаслідок нагрівання, нагнітання або відкачування повітря, на демонстраційному столі встановлюють захисний екран, при цьому вчитель повинен користуватися захисними окулярами. Якщо посудина розірветься, не дозволяється прибирати шматки скла незахищеними руками, потрібно користуватися щіткою та совком. Аналогічно прибирають залізні ошурки, що використовуються для спостереження ліній магнітної індукції.

3.8.1.4. Не дозволяється закривати посудину з гарячою рідиною притертим корком доти, доки вона не охолоне; брати прилади з гарячою рідиною незахищеними руками.

3.8.1.5. Температура зовнішніх елементів виробів, що нагріваються в процесі експлуатації, не повинна перевищувати 46°C.

3.8.1.6. Якщо температура нагрівання зовнішніх елементів виробу вища, на видному місці цього виробу наносять попереджувальний напис: "Бережись опіку!"

3.8.1.7. Для проведення експериментів слід використовувати тільки сухий спирт як пальне для спиртівок. Не дозволяється користуватися бензином, ефіром, застосовувати металеві пароутворювачі, лампи лабораторні бензинові.

3.9. Учитель фізики та учні забезпечуються спецодягом і засобами індивідуального захисту (халат, гумові рукавиці, захисні окуляри) відповідно до Положення про порядок забезпечення працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту, затвердженого наказом Держгірпромнагляду України від 24 березня 2008 року № 53, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21 травня 2008 року за № 446/15137.

IV. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Забезпечити:

- організований вихід учнів з класу у коридор;
- провітрювання;
- вологе прибирання раз на добу після закінчення навчально-виховного процесу.

4.2. Привести у порядок робоче місце, вимкнути все електрообладнання з електромережі. Необхідні матеріали і обладнання зберігати у спеціально відведених місцях.

4.3. Перевірити чи надійно закриті крани водопроводів.

4.4. Після закінчення роботи вимкнути освітлення у кабінеті.

4.5. Закрити кабінет по закінченню занять. Ключ здати черговому.

V. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При виявленні ознак горіння необхідно негайно повідомити про це адміністрацію закладу і викликати пожежну охорону по телефону - 101. В разі необхідності викликати інші рятувальні служби.

5.2. Евакуювати дітей з кабінету та перевірити всіх по списку учнів, які були присутні на заняттях.

5.3. При прибутті пожежних підрозділів, забезпечити вільний доступ на територію закладу (в тому числі і до кабінетів).

5.4. При можливості вчитель бере участь у допомозі по гасінню пожежі, надає консультації про конструктивні і технологічні особливості об'єкта, організовує залучення до вжиття необхідних заходів, пов'язаних із ліквідацією пожежі та попередженням її розвитку, із застосуванням сил та засобів закладу.

5.5. При поганому самопочутті, раптовому захворюванні учня, отриманні ним травми, вчитель надає учню першу медичну (долікарську) допомогу і забезпечує його супровід (транспортування) до медичного пункту. Після закінчення уроку (заняття) вчитель повідомляє директора закладу або його заступника з навчально-виховної роботи про всі неординарні випадки.

Заступник директора
з навчально-виховної роботи

Зіма С.В.

ПОГОДЖЕНО:

Голова ПК
школи I-III ступенів
№132 міста Києва

_____ Каральна О.Г.

08.01.2019р.

З інструкцією ознайомена(ий)

_____	«_ _» _____ 20__ р.	_____
(прізвище, ініціали)	(дата)	(підпис)
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____